

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Мая Любенова Чолакова

на дисертационен труд на тема:

„Академични постижения по гръцки език при ученици с аутизъм”

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по научно направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)
на *Мария Павлос Пападимитриу*

1. Кратки биографични данни

Мария Пападимитриу е бакалавър по Филология от Аристотелевия университет в Солун, Гърция, и магистър по Специална педагогика от Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Нейната професионална кариера е в сектора на училищното образование в Ханя, Гърция, където тя в продължение на 11 години (2008-2019) работи като асоцииран филолог за паралелна подкрепа на ученици с високофункционалщ аутизъм в училищните звена на остров Крит. В този смисъл, темата на дисертационния труд е пряко свързана с нейната образователна и професионална биография.

2. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем

Дисертационна разработка е посветена на една малко проучвана тема с безспорно теоретично и практическо значение в областта на нарушенията от аутистичния спектър. Значимостта на темата се обуславя от повишения научен интерес към този тип нарушения, както и от практическите аспекти на обучението на деца с високофункционалщ аутизъм в условията на училищното образование. В този смисъл, дисертацията е съсредоточена върху по-малко изследвани аспекти на академичните постижения на

ученици с високофункционащ аутизъм в усвояването на езика, и по-конкретно по посока на морфология, синтаксис, прагматиката и фонология.

3. Преглед на дисертационния труд и анализ на резултатите

В структурно отношение дисертационният труд се състои от увод, пет глави, изводи и препоръки, заключение, приноси и библиография от 116 литературни източника. Заедно с приложенията, трудът е в обем от 165 стандартни страници (в електронния формат).

В увода авторката споделя своята идея за актуалност, научна и практико-приложна значимост на изследването.

Теоретичната част на дисертационния труд е изложена в три глави, в които последователно са обобщени характеристиките на нарушенията от аутистичния спектър, академичните постижения в овладяването на езика, особеностите в езиковото функциониране при децата с нарушения от аутистичния спектър с фокус върху високофункционащия аутизъм. Правят впечатление отличната осведоменост и обективният анализ на значителен брой научни публикации, както и умението за проблематизиране, критично осмисляне и обобщение на познанието по темата, генерирано от резултати от научни изследвания.

Следващите две глави са посветени на емпиричното проучване. Четвъртата глава представя дизайна на изследването с всички негови компоненти, в това число цел, задачи, хипотези, извадка, методи, процедури и техники, валидност и надеждност и ограничения на изследването. Става ясно, че основната цел на изследването е да се проучи ефективността на учениците с високофункционащ аутизъм при използването на различни компоненти от езиковите умения и добиването на нови езикови компетенции. Основният инструмент за постигането на целта е въпросник, предназначен да изследва

мнението/ оценките на учителите, работещи с ученици с високофункционаращ аутизъм, по отношение техните умения в областите на прагматиката, синтаксиса, морфологията и фонологията. Въпросникът съдържа 52 въпроса, чийто отговори са ранжирани в Ликерт скала. По този начин са изследвани 50 учителя на ученици с високофункционаращ аутизъм от училища на остров Крит. Всички компоненти на изследването са добре обосновани и прецизно описани.

Статистическият анализ е осъществен с помощта на подходящи методи. Използвани са описателна статистика и непараметрични тестове за проверка на хипотези на Mann-Whitney и Kruskal-Wallis и др. Представянето на резултатите е придружено от 59 таблици и също толкова графики, които детайлно онагледяват интерпретираните данни. Формулирани са 15 извода и 3 препоръки, които са коректно изведени от анализа на резултатите.

4. Основни теоретични и практико-приложни приноси

Авторката е формулирала 8 приноса към теорията и 4 приноса към практиката. Според мен, приносите могат да се преосмислят и прецизират по посока на тяхното обобщаване, което би допринесло и към тяхната действителна стойност. Като реални теоретико-приложни приноси аз виждам избраният подход към определянето на езиковите знания и умения на учениците с високофункционаращ аутизъм през гледната точка на техните учители, фокусът върху четирите аспекта на езиковите способности, а именно прагматика, синтаксис, морфология и фонология, както и авторският въпросник, който, вероятно с известни модификации, може да се използва при изследвания с други целеви групи.

5. Публикации по темата на дисертационния труд

Посочени са 3 публикации по темата на дисертационния труд, което съответства на изискванията. Препоръката ми е към по-детайлно библиографско описание на публикациите.

6. Автореферат

Авторефератът в обем от 60 страници следва структурата на дисертационната разработка и отразява в концентриран вид нейното съдържание. Оформен е по правилата и дава ясна представа за дисертационното изследване. Съдържа списък с приносите и публикациите на докторантката.

7. Въпроси и препоръки

В литературната справка са включени два източника, от библиографските данни на които може да се прецени, че принадлежат на гръцки автори. Във връзка с това първият ми въпрос е:

- Налице ли са резултати от научни изследвания на ученици с високофункционаращ аутизъм в Гърция, с които би могло да се осъществи сравнение?

Тъй като са налице различия в професионалния опит на учителите, участници в изследването, би било интересно докторантката да сподели следното:

- Счита ли, че опитът на учителите в работата с ученици от аутистичния спектър в години се е отразил на начина, по който те са оформили своите оценки за постиженията на учениците?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на дисертационния труд ми дава основание убедено да дам своята положителна оценка и да препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Мария Павлос Папдимитриу образователната и научна степен „доктор“ по научно направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

10.02.2020 г.

София

Изготвил становището:

доц. д-р Мая Чолакова